

Wyrok z 21 marca 2001 r., [K 24/00](#)
NIEJASNE POJĘCIE „PRZEJŚCIA ZNAKÓW TOWAROWYCH”

Rodzaj postępowania: kontrola prewencyjna ustawy Inicjator: Prezydent RP	Skład orzekający: pełny skład	Zdania odrębne: 0
---	---	-----------------------------

Przedmiot kontroli	Wzorzec kontroli
„Przejście znaków towarowych” przysługujących następcom prawnym dawnych przedsiębiorstw handlu zagranicznego na producentów towarów [Ustawa z 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej: art. 322]	Zasada demokratycznego państwa prawnego [Konstytucja: art. 2]

Znakiem towarowym jest postrzegalne zmysłowo oznaczenie służące odróżnieniu towarów pochodzących od określonego producenta. Celem znaku towarowego jest przede wszystkim umożliwienie konsumentowi identyfikowania produktu z określonym wytwórcą. Prawo majątkowe zwane prawem z rejestracji znaku zapewnia właścicielowi znaku wyłączność posługiwania się nim i odpowiednią ochronę na wypadek naruszenia tej wyłączności przez osoby trzecie. Znak towarowy może być rejestrowany w wielu państwach.

Przepis zakwestionowany w niniejszej sprawie miał na celu uporządkowanie praw do znaków towarowych, których stan uległ zagmatwaniu w okresie gospodarki socjalistycznej. Państwo było monopolistą w dziedzinie handlu zagranicznego; import i eksport towarów odbywał się za pośrednictwem wyspecjalizowanych przedsiębiorstw państwowych, tzw. central handlu zagranicznego. Zgodnie z przepisami wydanymi przez rządowe organy kierowania gospodarką, obowiązującymi w latach 1951–1971 znak towarowy, którego właścicielem był krajowy producent wytwarzający towary na eksport, był zgłaszany do rejestracji za granicą przez właściwą centralę handlu zagranicznego. Praktyka taka, mimo zmiany przepisów, zdarzała się także w latach późniejszych. Doszło więc do „rozszczerzenia” własności znaków towarowych i praw z rejestracji tych znaków za granicą. Sytuacja ta po roku 1989 okazała się jedną z komplikacji w prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych.

Przepis art. 322 nowego prawa przemysłowego (uchwalonego 30 czerwca 2000 r.), zamieszczony w końcowej części tej ustawy, miał dostosować stan zastany do zasady jednolitości ochrony znaków towarowych, zgodnie z którą prawo z rejestracji przysługuje właścicielowi znaku. Przepis ten miał brzmienie: „Znak towarowy zarejestrowany w kraju lub za granicą na rzecz państwowych central handlu zagranicznego, państwowo-spółdzielczych central handlu zagranicznego lub ich następców prawnych podlega w Polsce i za granicą przeniesieniu na rzecz producenta, jeżeli był używany do oznaczania w sposób ciągły wytwarzanych przez niego wyrobów przez okres co najmniej 10 lat przed dniem wejścia w życie ustawy.”

Przepis ten został zakwestionowany przed Trybunałem Konstytucyjnym przez Prezydenta RP w trybie kontroli prewencyjnej (art. 122 ust. 3 Konstytucji). Wnioskodawca wskazał, że zastosowana przez ustawodawcę konstrukcja przeniesienia zarejestrowanych znaków towarowych nie jest znana polskiemu porządkowi prawnemu; przeniesienie może dotyczyć „prawa ze znaku”, a nie samego znaku. Prezydent zarzucił także, iż kwestionowane normowanie stanowi nieuzasadnioną ingerencję ustawodawcy w prawa swego czasu legalnie nabyte przez przedsiębiorstwa handlu zagranicznego.

Zdaniem wnioskodawcy zaskarżony przepis jest z tych powodów niezgodny z zasadami przyzwoitej legislacji, zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa oraz ochrony praw nabytych, wynikającymi z klauzuli demokratycznego państwa prawnego (art. 2 Konstytucji), a także z konstytucyjnymi gwarancjami ochrony własności (art. 21 art. 64 ust. 1 i 2).

ROZSTRZYGNIECIE

Zaskarżony przepis jest niezgodny z art. 2 Konstytucji przez to, że narusza wynikający z tego artykułu nakaz określoności przepisów prawnych.

Trybunał umorzył postępowanie w pozostałym zakresie.

GŁÓWNE TEZY UZASADNIENIA

1. Z wyrażonej w art. 2 Konstytucji zasady demokratycznego państwa prawnego wynikają zasady szczegółowe, do których należą między innymi: zasada zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa, zawierająca w sobie zasadę przyzwoitej legislacji, oraz zasada ochrony praw nabytych.
2. Zasada przyzwoitej legislacji obejmuje, między innymi, wymaganie określoności przepisów, które muszą być formułowane w sposób poprawny, precyzyjny i jasny. Oznacza to, że każdy przepis prawny powinien być przede wszystkim skonstruowany poprawnie z punktu widzenia językowego i logicznego. Wymóg jasności oznacza nakaz tworzenia przepisów klarownych i zrozumiałych dla ich adresatów, precyzyjnie określających nałożone obowiązki i przyznawane prawa.
3. Chociaż uchwała Rady Ministrów z dnia 5 listopada 1991 r. w sprawie zasad techniki prawodawczej (dalej: ZTP) nie ma dla Sejmu znaczenia formalnie wiążącego, ustawodawca nie może w swej działalności legislacyjnej ignorować reguł wyrażonych w ZTP. Autonomia ustawodawcy dotyczy bowiem treści ustanawianych rozwiązań (o ile nie naruszają one Konstytucji), nie zaś ich formy, która winna być poddana jednolitym prawidłom. ZTP, a w szczególności § 3 (dyrektywa zrozumiałego dla adresatów redagowania ustawy) i § 7 (dyrektywa używania jednakowych określeń dla oznaczenia jednakowych pojęć) stanowią prakseologiczny kanon, który powinien być respektowany przez ustawodawcę demokratycznego państwa prawnego.
4. Zaskarżony przepis, według którego znak towarowy zarejestrowany na rzecz przedsiębiorstwa handlu zagranicznego lub jego następcy prawnego w pewnych sytuacjach „podlega przeniesieniu w Polsce i za granicą na rzecz producenta”, narusza wynikający z art. 2 Konstytucji nakaz określoności przepisów prawnych. W prawie polskim nie istniała bo-

wiem dotychczas instytucja „przeniesienia znaku towarowego”, pojęcie to nie zostało też zdefiniowane przez nową ustawę. Nie został także unormowany tryb realizacji skutku prawnego określonego w zakwestionowanym przepisie.

5. W sytuacji, w której Trybunał Konstytucyjny w trybie kontroli prewencyjnej orzeka o sprzeczności przepisu z jednym z powołanych wzorców konstytucyjnych i jednocześnie – zgodnie art. 122 ust. 4 Konstytucji – umożliwia Prezydentowi RP podpisanie ustawy z pominięciem tego przepisu, analiza jego konstytucyjności w aspekcie innych wzorców konstytucyjnych jest bezprzedmiotowa.

Przepisy Konstytucji

Art. 2. Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej.

Art. 21. 1. Rzeczpospolita Polska chroni własność i prawo dziedziczenia.

2. Wywłaszczenie jest dopuszczalne jedynie wówczas, gdy jest dokonywane na cele publiczne i za słusznym odszkodowaniem.

Art. 64. 1. Każdy ma prawo do własności, innych praw majątkowych oraz prawo dziedziczenia.

2. Własność, inne prawa majątkowe oraz prawo dziedziczenia podlegają równej dla wszystkich ochronie prawnej.

Art. 122. [...] 3. Przed podpisaniem ustawy Prezydent Rzeczypospolitej może wystąpić do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem w sprawie zgodności ustawy z Konstytucją. Prezydent Rzeczypospolitej nie może odmówić podpisania ustawy, którą Trybunał Konstytucyjny uznał za zgodną z Konstytucją.

4. Prezydent Rzeczypospolitej odmawia podpisania ustawy, którą Trybunał Konstytucyjny uznał za niezgodną z Konstytucją. Jeżeli jednak niezgodność z Konstytucją dotyczy poszczególnych przepisów ustawy, a Trybunał Konstytucyjny nie orzeknie, że są one nierozdzielnie związane z całą ustawą, Prezydent Rzeczypospolitej, po zasięgnięciu opinii Marszałka Sejmu, podpisuje ustawę z pominięciem przepisów uznanych za niezgodne z Konstytucją albo zwraca ustawę Sejmowi w celu usunięcia niezgodności.